

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Паркознавство»

Ступінь вищої освіти – Магістр
Спеціальність 206 Садово-паркове господарство
Освітня програма «Садово-паркове господарство»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма здобуття вищої освіти денна
Кількість кредитів ЄКТС 6,0
Мова викладання українська

**Лектор навчальної
дисципліни**
**Контактна інформація
лектора (e-mail)**
**URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України**

Багацька Оксана Михайлівна

bagackaya_oksana@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4311>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчас природні ландшафти як вихідний матеріал для паркобудівництва, загальні тенденції розвитку паркових фітоценозів, питання екології паркового середовища, фізіономічні типи і групи деревних рослин, особливості створення деяких типів садово-паркових ландшафтів, формування експозицій ботанічних садів і дендропарків.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4: Здатність до комунікації в усній і письмовій формах на державній та іноземних мовах для вирішення завдань професійної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3: Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастованих ландшафтів.

СК 8: Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проектною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

СК 9: Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність в галузі садово-паркового господарства.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПРН 1: Обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства.

ПРН 9: Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Модуль 1. Біоекологічні основи паркобудівництва				
Тема 1. Паркознавство як наука та освітня дисципліна.	2/2	Знати значення ботанічних садів, дендропарків старовинних парків для розвитку садово-паркового будівництва. Розрізняти біологічний, історичний, ландшафтний, соціальні аспекти відновлення парків	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 2. Аналіз дендрологічного складу різних категорій паркових насаджень	4/4	Розуміти особливості дендрологічного складу ботанічних садів, старовинних парків, лісових парків, скверів. Знати кількість таксонів дерев і кущів в міських насадженнях різних регіонів України. Аналізувати значення інтродуцентів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 3. Довговічність деревних і кущових рослин.	2/4	Розуміти граничний вік, тривалість життя, довговічність деревних рослин Знати засоби підвищення довговічності дерев в умовах культури.	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 4. Основні структурні поняття фітоценології та особливості культурфітоценозів.	2/4	Розрізняти природні культурфітоценози і культивовані. Знати класифікацію садово-паркових ландшафтів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи, написання тесту	7
Тема 5. Загальні тенденції розвитку культурфітоценозів.	4/2	Знати ієрархічні рівні типологічної класифікації паркових культурфітоценозів, їх динамічну стійкість. Аналізувати специфіку просторової структури формування паркових насаджень		7

Модуль 2. Ландшафтне формування природних і паркових угруповань				
Тема 6. Фізіономічні групи і типи деревних рослин.	4/4	Вміти класифікувати декоративні якості дерев і кущів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 7. Природна рослинність і ландшафти та їх оцінка і формування для рекреації.	4/4	Застосовувати порайонний асортимент дерев та кущів України. Аналізувати склад, тип лісомеліоративних умов, склад культурфітоценозів, тенденції зміни рослинності парку	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 8. Формування основних типів експозицій ботанічних садів.	4/2	Аналізувати сучасний стан та принципи формування ботанічних садів. Розуміти особливості ландшафтної реконструкції і перспективи існуючих ботанічних садів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	8
Тема 9. Екологія міського паркового середовища.	4/4	Розуміти поняття моніторингу, зміни в дендрологічному складі та в ландшафтному стані насаджень. Застосовувати бальну оцінку життєвості дерев і кущів. Знати принципи біоархітектури. Аналізувати шляхи досягнення гармонійної глобалізації та збереження довкілля.	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	8
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Кузнецов С. І. Паркознавство : підручник / С. І. Кузнецов. Київ : НАКККіМ, 2019. 196 с.

2. Кузнецов С. І. Паркознавство : навч. посіб. / С. І. Кузнецов, О. М. Багацька. Київ : ЦП «Компринт», 2011. 155 с.

3. Клименко Ю. О., Кузнецов С. І. Загальне паркознавство (історичні, біолого-екологічні, ландшафтно-лісівничі підходи та методи) / Ю. О. Клименко, С. І. Кузнецов. Київ : ЦП «Компринт», 2015. 415 с.

4. Дудин Р. Б., Курницька М. П., Левусь Т. М. Паркознавство : навч. посібник. Львів : Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2023. 191 с.

Додаткові:

1. Арвантіс А. В. Шляхи досягнення гармонійної глобалізації та збереження довкілля / А. В. Арвантіс // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.–техн. праць. Львів : Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 21–29.

2. Асортимент дерев, кущів та ліан для ландшафтного будівництва України / С. І. Кузнецов, А. І. Кушнір, Ф. М. Левон, В. В. Пушкар, О. А. Суханова, М. С. Кузнецова, Б. В. Гончаренко. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 321 с.

3. Василюк О. Природно-заповідний фонд Київської області / О. Василюк, В. Костюшин, К. Норенко, А. Плига, Є. Прекрасна, Г. Коломицев, М. Фатікова. Київ : НЕЦУ, 2012. 338 с.

4. Галкін С. І. Наукові основи збереження, відновлення та збагачення фіторізноманіття старовинних парків України : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра біол. наук [спец.] 03.00.05 «Ботаніка»; НАН України, Нац. ботанічний сад ім. М. М. Гришка. Київ, 2013. 36 с.

5. Головка Э. А. Аллелопатия и дизайн ландшафтных композиций/ Э. А. Головка, В. К. Пузик // Интродукция растений. 2003. № 1-2. С. 149-157.

6. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Лісостепу України / Під ред. С. Ю. Поповича. Київ : Аграрна Медіа Груп, 2011. 800 с.

7. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Голонасінні : Довідник / М. А. Кохно, В. І. Гордієнко, Г. С. Захаренко та ін. Київ : Вища школа, 2001. 207 с.

8. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина I: Довідник / М. А. Кохно, Л. І. Пархоменко, А. У. Зарубенко та ін. Київ : Фітосоціоцентр, 2002. 448 с.

9. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II: Довідник / М. А. Кохно, Н. М. Трофименко, Л. І. Пархоменко та ін. Київ : Фітосоціоцентр, 2005. 716 с.
10. Дудин Р. Б. Деревя-довгожителі – величні символи природи. Науковий вісник НЛТУУ: Символ дерева у світовій культурі та художній творчості. Львів: НЛТУУ. 2006, вип. 16.4. С. 62-65.
11. Дудин Р. Б. Старовинні парки Львівщини: монографія. Львів: видавництво «Новий Світ – 2000», 2019. 186 с.
12. Імшенецька Н. А. Загальні тенденції розвитку паркових фітоценозів / Н. А. Імшенецька // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.–техн. праць. Львів : Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 338–342.
13. Казими́рова Р. Н. Методичні основи оцінки екологічних умов для закладки нових і реконструкції старих парків / Р. Н. Казими́рова, В. В. Антюфеєв, А. П. Євтушенко // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.–техн. праць. Львів : Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 263–267.
14. Казімірова Л. П. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва Хмельницької області / Серія «Terra in-cognita: Хмельниччина». Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В. С., 2006. 228 с.
15. Клименко Ю. О. Деревна рослинність старовинних парків лісостепової частини Львівської області. Науковий вісник УкрДЛТУ: Заповідна справа в Галичині, на Поділлі та Волині. 2004, вип. 14.8. С. 156-165.
16. Клименко Ю. О. Паркознавство: конспект лекцій. Київ : НАКККіМ, 2014. 108 с.
17. Клименко Ю. О., Кузнецов С. І. Загальне паркознавство (історичні, біолого-екологічні, ландшафтнo-лісівничі підходи та методи). Київ : ЦП «Компринт», 2015. 415 с.
18. Клименко Ю. О., Кузнецов С. І. Комплексна оцінка паркових насаджень (методичні підходи і рекомендації). Київ, 2014. 66 с.
19. Клименко Ю. О. Старовинні парки України загальнодержавного значення. Полісся і Лісостеп : довідник / Ю. О. Клименко, С. І. Кузнецов, В. М. Черняк. Тернопіль : Мандрівець. 1996. 105 с.
20. Клименко Ю. О. Тенденції зміни деревної рослинності київських парків, створених на базі лісів із сосни звичайної / Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 1999. № 2. С. 110–117.
21. Клименко Ю. О. Тенденції зміни деревної рослинності київських парків, створених на базі рослинності заплави Дніпра / Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 1999. № 3–4. С. 149–156.
22. Кохно Н. А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных
23. Кузнецов С. І. Паркознавство як біологічна основа паркобудівництва / С. І. Кузнецов, Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 2003. № 1–2. С. 131–141.
24. Кузнецов С. І. Фізіономічні типи дерев (Полісся, Лісостеп, Степ, Карпати) Частина I / С. І. Кузнецов, І. С. Маринич, В. В. Пушкар. Київ : ДАКККіМ, 2004. 102 с.

25. Кузнецов С. І. Фізіономічні типи хвойних та листяних дерев (Українське причорномор'я) Частина II / С. І. Кузнецов, В. В. Пушкар, І. С. Маринич. Київ : ДАКККиМ, 2006. 68 с.
26. Мешкова В. И. Методические рекомендации по ландшафтному формированию ботанических садов / В. И. Мешкова, И. А. Давыденко, С. И. Кузнецов. Киев : КиевНИИГрад, 1985. 16 с.
27. Миронова Г. А. Хвойные в парковых культурфитоценозах Лесостепи Украины в связи с их реконструкцией : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. с.-г. наук : спец. 03.00.01 «Лесные культуры, селекция, озеленение городов» / Г. А. Миронова. Киев, 1991. 18 (1) с.
28. Мороз П. І., Мороз О. К. Еколого-біологічні принципи підбору рослин для озеленення міст і населених пунктів. Автохтонні та інтродуковані рослини. 2009. С. 171-173.
29. Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 226 від 24.12.2001 «Про затвердження Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України».
30. Олексійченко Н. О., Гатальська Н. В. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва Центральнопридніпровської височенної області. Частина I: монографія. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2012. 146 с.
31. Олексійченко Н. О., Гатальська Н. В., Підольхова М. О., Мавко М. С. Меморіальні парки Києва: монографія. Біла Церква, Вид. Пшонківський О. В., 2017. 338 с.
32. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник / Редкол. : В. Б. Леоненко, С. Ю. Попович, М. Л. Клестов та ін. Київ : Урожай, 1999. 240 с.
33. Прокоф'єва О. О. Інформаційна основа для проведення моніторингу при вивченні історичних парків Південного берегу Криму (на прикладі Алупкінського державного палацово-паркового музею-заповідника) / О. О. Прокоф'єва // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.–техн. праць. Львів: Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 240–243.
34. Пушкар В. В. Порайонний асортимент дерев і кущів України / В. В. Пушкар, С. І. Кузнецов, Ф. М. Левон. Київ : Державний інститут житлово-комунального господарства, 1988. 187 с.
35. Рубцов Л. И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре / Л. И. Рубцов. Киев : Наук, думка, 1977. 272 с.
36. Успенская Н. Д. Рекомендации по созданию парковых насаждений дубравного типа – парковых дубрав / Н. Д. Успенская. Киев, 1989. 29 с.
37. Черевченко Т. М. Старовинні парки – першоджерела інтродукції тропічних і субтропічних рослин в Україні / Т. М. Черевченко, Н. В. Чувікіна // Інтродукція рослин. 2000. № 2. С. 3–10.

Інтернет-джерела

1. Гатальська Н. В. Методика визначення дендрологічної цінності та рівня збереженості ландшафтних об'єктів на прикладі парків-пам'яток садово-паркового мистецтва на території Центральнопридніпровської височинної

області / Н. В. Гатальська // Науковий вісник НЛТУ України. 2015. Вип. 25.6. С. 36-43. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2015_25.6_8.

2. Гатальська Н. В. Науково-методичні підходи оцінювання культурно-історичної цінності парків / Н. В. Гатальська // Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип. 27(4). С. 32-35. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2017_27.4_8.1. Пам'ятки садово-паркового мистецтва в системі туристичних маршрутів Хмельниччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/lytvak2.htm

3. Закон України «Про ландшафти», 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/JF40E00B.html.

4. Клименко Ю. О. Екотопи парків центральної частини м. Києва [Електронний ресурс] / Ю. О. Клименко, У. М. Альошкіна // Український ботанічний журнал. 2004. Т. 61, № 5. С. 62-73. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/UBJ_2004_61_5_10.

5. Клименко Ю. О. Дендропарк "Олександрія": характеристика старої та нової територій / Ю. О. Клименко, Л. П. Мордатенко // Інтродукція рослин. 2001. № 3-4. С. 124-138. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/IR_2001_3-4_21.

6. Клименко Ю.О. Оцінка стану паркових насаджень та розробка шляхів їх оптимізації (на прикладі Голосіївського парку ім. М.Т. Рильського у Києві) / Ю.О. Клименко / ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії. 2011. №2. С. 39-44. Режим доступу : <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2011/02/39.pdf>.

7. Кузнецов С. І. Паркознавство як біоекологічна основа паркобудівництва / С. І. Кузнецов, Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 2003. № 1-2. С. 131-141. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/IR_2003_1-2_20.

8. Національний дендрологічний парк "Софіївка". Офіційний сайт <https://www.sofievka.org/>.

9. Національний дендрологічний парк "Олександрія". Офіційний сайт <https://www.alexandria-park.com.ua/>.

10. Олексійченко Н. О. Ретроспективний аналіз формування парків-пам'яток садово-паркового мистецтва Тернопільщини / Н. О. Олексійченко, С. М. Підховна // Науковий вісник НЛТУ України. 2019. Т. 29, № 5. С. 17-21. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2019_29_5_5.

11. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва Києва. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F:%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BA%D0%B8_%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%B0.

12. Сирецький дендропарк. Офіційний сайт <https://syrets-dendropark.kiev.ua/home>.